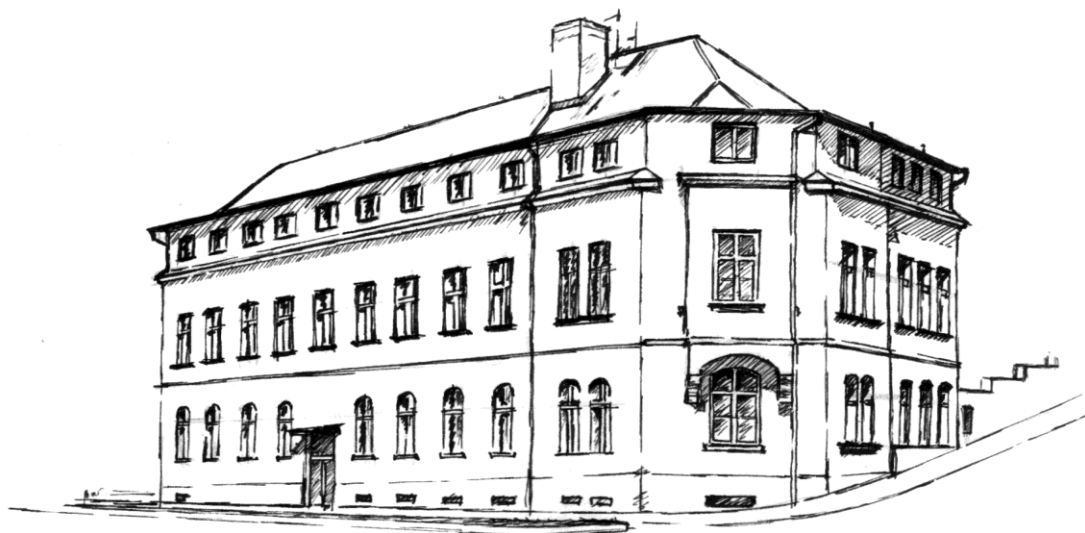

**Střední škola lodní dopravy a technických řemesel,
Děčín VI, Dělnická 15,
příspěvková organizace**

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
INTERNÁT BENEŠOVSKÁ

Září 2013

Zpracoval: Bc. Ladislav Kopecký, vedoucí vychovatel

Schválil: Mgr. Bc. Jana Férová, ředitel školy

1. Charakteristika internátu:

Internát na Benešovské ul. 667 v Děčíně II je školské výchovné a ubytovací zařízení s kapacitou 55 lůžek, které tvoří se Střední školou lodní dopravy a technických řemesel, Děčín VI, Dělnická 15, jednu právnickou osobu.

Poskytuje vlastním žákům (případně i žákům jiných škol) ubytování, výchovně vzdělávací činnost a zajišťuje těmto žákům školní stravování 5x denně ve vlastní školní jídelně.

Výchovně vzdělávací činnost se orientuje především na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, (zdravotní postižení, zdravotní nebo sociální znevýhodnění) a uskutečňuje se pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo poskytována nad rámec individuálních pedagogických opatření spojených se vzděláváním žáků stejného věku v běžných domovech mládeže.

Jedná se zejména o snížení počtu žáků ve výchovné skupině, využití speciálních metod, postupů a forem zohledňujících speciální výchovně vzdělávací potřeby žáků, včetně požadované kvalifikace vychovatelů. Přímo na internátě pracuje také školní metodik prevence sociálně patologických jevů. Dále spolupracujeme s PPP a K-centrem Děčín.

2. Výchovně vzdělávací cíle

Vzhledem ke skutečnosti, že pro internáty není a nebude vydán ministerstvem žádný Rámcový vzdělávací program, nemá internát stanovené žádné standardy, kterými musíme ubytované žáky vybavit. Naším základním cílem je vést žáky k smysluplnému využívání volného času a vybavovat je dostatkem námětů pro naplňování volného času, při respektování vzdělávacích potřeb jednotlivce. Obsahová náplň vzdělávacích cílů je přizpůsobena snížené úrovni rozumových schopností žáků. Pedagogické působení vychovatelů naplňuje obecné požadavky vzdělávacích cílů daných školským zákonem. Jednotlivé cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny zejména tyto klíčové kompetence:

- ☐ **Kompetence k učení**
- ☐ **Kompetence k trávení volného času**
- ☐ **Komunikativní kompetence**
- ☐ **Sociální a interpersonální kompetence**
- ☐ **Občanské a pracovní kompetence**
- ☐ **Kompetence k řešení problémů**

Volnočasové aktivity jsou vzhledem k rozmanitosti zájmů ubytovaných žáků organizovány napříč výchovnými skupinami a jsou nabízeny převážně formou akcí otevřených pro všechny žáky. Organizace denního režimu internátu umožňuje současně přípravu na vyučování a vede žáky ke smysluplnému využívání volného času.

3. Formy a strategie výchovné práce

Kromě stálých úkolů vychovatele jsou základní formou výchovné práce pravidelné činnosti obsažené v denním režimu internátu. (studijní klid, pravidelný úklid, výchovné a vzdělávací využívání TV pořadů, zájmové činnosti dle rozvrhu, doučování, ...). Tyto pravidelné činnosti vycházejí z požadavků psychohygieny. Život na internátě obohacují dále příležitostné aktivity (sportovní turnaje, besídky, diskotéky, soutěže, táboráky, ...), které přispívají zejména k vytváření a rozvíjení sociálních vztahů. Vychovatelé dále průběžně využívají pro výchovnou práci také spontánních aktivit žáků (hřiště, internet, ...). Pro činnosti, které nelze

plně realizovat na internátě, je žákům umožňována účast na akcích, které nabízejí v Děčíně ostatní subjekty – např. sportovní oddíly, taneční kurzy, jazykové kurzy, ...). Účast v těchto činnostech je buď individuální, nebo ve větší skupině za doprovodu vychovatele – např. taneční. Oproti předchozímu pojetí tyto aktivity již nehradí škola nebo zřizovatel, ale sami žáci.

Změny v pojetí výchovné práce musí znamenat především omezení restriktivních postupů ze strany vychovatelů. Ti by měli být spíše rádci nebo pomocníky ubytovaných žáků, pokud tito o pomoc či radu požádají. Pomoc a rada má ve standardních situacích spíše formu nabídky. To vše napomáhá k vytváření příznivého klimatu na internátě. Výchovná práce se více individualizuje, vychovatelé více vnímají vztahy mezi žáky, rychleji a citlivěji reagují na negativní signály (šikana, násilí, omezování osobní svobody, použití OPL).

Strategií pedagogické práce vychovatelů je respektování požadavků pedagogiky volného času, tj. zejména; dobrovolnost, pedagogické ovlivňování volného času, přiměřenost, prostor pro seberealizaci, atraktivita a vyzdvihování kladných rysů ubytovaných žáků.

4. Obsah výchovné práce

Při výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kam řadíme také žáky z odlišného kulturního a sociálně znevýhodňujícího prostředí, je nezbytné vytvářet dostatek prostoru pro realizaci jejich zájmů, které posilují sebevědomí a rozvoj osobnosti. Tito žáci obvykle nemají studijní ambice a jsou orientováni spíše na pracovní činnosti. Mnozí z nich se zapojují do běžného života na internátě s menšími či většími problémy především proto, že jsou ovlivněni svými rodinami, kde vzdělanost stojí velmi nízko na hodnotovém žebříčku. U těchto žáků respektujeme jejich právo na vzdělávání, které je přiměřené jejich rozumovým schopnostem a dovednostem. Snažíme se bourat sociální bariéry, v mnoha případech nahrazujeme žákům rodinu nejen ve smyslu vzdělávání, ale i výchovy.

Při cíleném působení vychovatelů na ubytované žáky je uplatňován kurikulární přístup a u jednotlivých konkrétních činností se snažíme, aby se doplňovaly, navazovaly na sebe, navozovaly u žáků odpovídající zážitky a pomáhaly posilovat a rozvíjet žádané kompetence. Dlouhodobým cílem výchovné práce je integrace těchto žáků a současně podpora jejich úspěšnosti v majoritní společnosti.

Systém práce na internátě nám neumožňuje, abychom mohli zodpovědně stanovit, že jsme absolventy vybavili tou či onou specifickou kompetencí, protože způsob práce založený na dobrovolnosti a zájmovosti to ani nepřipouští. Kompetence, které jsou obsahem školní výuky, tedy jen rozvíjíme nebo dále posilujeme.

4.1. Kompetence k učení

Soustavně dbáme na zkvalitňování přípravy na vyučování. Žáky ke studiu vhodně motivujeme, učíme je učit se a získané vědomosti si dávat do souvislostí a využívat je při dalším studiu. Cvičíme se v porozumění textu a při organizované hře se pokoušíme z předloženého textu jednou větou formulovat základní myšlenku. Pomáháme problémovým žákům se soustavou přípravou na teoretickou výuku i na praxi. Procvičujeme získané vědomosti a uvědomujeme si pokrok. Zvyšujeme efektivitu samostudia navozením kladného postoje k učení a hodnotíme dosavadní výsledky. Vysvětlujeme a zdůrazňujeme žákům na příkladech z praxe využití získaných vědomostí v běžném životě.

Ideálním cílem je žák, který se učí s chutí, započatou práci dokončí, umí kriticky zhodnotit své výkony, dokáže získávat vědomosti z různých pramenů a uplatňuje je v praktických situacích v běžném životě.

4.2. Kompetence k trávení volného času

Podporujeme veškerou aktivitu týkající se smysluplného využívání volného času napříč výchovnými skupinami. Všichni ubytovaní žáci se účastní, ale také současně vytváří kulturní a společenské dění na internátě. Podporujeme a nabízíme nabídku kulturních a společenských akcí zvenčí (divadelní a filmová představení, koncerty, přednášky, taneční kurzy,...). Využíváme všechny prostředky a možnosti ke zdravému způsobu života a aktivnímu odpočinku (hřiště, tělocvična, stolní tenis, společenské hry, turistika, ...). Uvědomujeme si, že výchova ke zdravému způsobu života je důležitým prvkem ochrany před sociálně patologickými jevy.

Naším cílem výchovně vzdělávacího působení je žák odpovědný za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku a schopnostem, který umí nejen účelně využívat volný čas, ale také umí odmítat nevhodné nabídky pro jeho trávení.

4.3. Komunikativní kompetence

Vědomě vyhledáváme témata k rozhovoru žák – vychovatel a učíme je jasně formulovat věty, myšlenky, sdělení nebo otázky a odpovědi. Při všech činnostech na internátě žáky sledujeme a zdůrazňujeme, že komunikace mezi nimi má být vedena slušnou a kultivovanou formou. Vysvětlujeme rozdíl mezi verbální a neverbální komunikací, komunikovat lze nejen řečí, ale i gesty – formou hry ukazujeme na příkladech. Učíme žáky jak komunikovat bez ostychu a jak využívat informační a komunikační prostředky.

Cílem je rozvíjet schopnosti žáků samostatně ovládat řeč, mimoslovní komunikaci a posilovat sebedůvěru. Žák umí komunikovat bez ostychu s vrstevníky i s dospělými, umí se vyjadřovat dle možností i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci patří také umění naslouchat druhým.

4.4. Sociální a interpersonální kompetence

Vedeme žáky k samostatnému rozhodování a současně k uvědomění si vlastní zodpovědnosti svého jednání. Využíváme každé vhodné příležitosti k rozhovorům o mezilidských vztazích, uvádíme příklady ze života (vztahy na pokojích, ve výchovných skupinách, při veškerých činnostech na internátě,...). Učíme je rozpoznat agresivitu, šikanu a vysvětlujeme jak se bránit. Formou her ukazujeme žákům jak řešit konflikty. Zdůrazňujeme důstojnost lidské osoby a sebeovládání. Při nabídkách a diskusích o tématu a výběru volnočasových aktivit na příkladech ukazujeme žákům jak se prosadit, podřídít, přijmout kompromis nebo respektovat přání druhých a být tolerantní. Vedeme žáky k prosociálnímu chování, tj. schopnosti učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání odměny nebo protislužby.

Základním cílem je žák, který samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky. Umí rozpoznat vhodné a nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídít, nebo přijmout kompromis. Respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné a je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

4.5. Občanské a pracovní kompetence

Učíme žáky uvědomovat si svá práva i práva druhých, ohleduplnému chování a vnímání nespravedlnosti. K plnění úkolů musí přistupovat zodpovědně a pečlivě. Seznamujeme žáky se základními pravidly společenského chování a jednání vůči dospělým i mezi sebou. Prakticky je učíme vzájemné toleranci a snažíme se o potlačení jakýchkoliv projevů rasismu a nesnášenlivosti. Vedeme žáky k ochraně životního prostředí (šetření energií, třídění

odpadu,...). Pro žáky třetích ročníků pořádáme dle zájmu také besedy na téma: Základy pracovněprávních vztahů.

Očekáváme, že žák se naučí uvědomovat si svá práva, povinnosti i práva druhých. Dokáže vnímat nespravedlnost a dovede se bránit. Chová se ohleduplně a zodpovědně k životnímu prostředí a respektuje kulturní dědictví. Dokáže se alespoň částečně orientovat v základech pracovněprávních vztahů.

4.6. Kompetence k řešení problémů

Učíme žáky, že problémové situace je třeba poznat, pochopit a pak je řešit. To znamená hledat různé způsoby řešení problémů, není žádoucí řešit je z pozice síly. Vycházíme z konkrétního dění na internátě, z konkrétních příkladů problémových situací, které denně musí vychovatelé řešit.

Snažíme se, aby si ubytovaní žáci více všímali dění na internátě, zapojujeme je do řešení konfliktů a vedeme je k tomu, aby sami hledali vhodné způsoby jejich řešení. Vysvětlujeme, že vyhýbání se problémům nevede k cíli.

5. Časový plán

Vzhledem k tomu, že výchovné skupiny tvoří pouze žáci jednoho ročníku nebo jednoho studijního oboru, nevymezujeme zde činnosti pro jednotlivé věkové stupně ani nestanovujeme časové dotace pro jednotlivé aktivity. Vychovatelé vybírají z celkového souhrnu nabízených možností, akcí nebo aktivit adekvátní činnosti, které nabízí převážně formou akcí otevřených pro všechny ubytované žáky.

Při změně podmínek nebo výrazné změně skladby ubytovaných žáků, lze jednotlivá témata přesouvat během jejich celého pobytu na internátě. Do měsíčních plánů pak vychovatelé uvádějí konkrétní akce, nikoliv dlouhodobé zaměření všech činností.

Z těchto důvodů je vzdělávací program stanoven na celou dobu vzdělávacího cyklu 3 (4) let. Nabízené činnosti jsou průběžné na základě individuálních zájmů a studijního zaměření ubytovaných žáků.

6. Evaluační plán

Hodnocení práce na internátě dle vzdělávacího programu budeme provádět vždy na konci školního roku, na základě této evaluace je možné provádět případné změny a úpravy VP. Při hodnocení podmínek a činností internátu budeme postupovat dle těchto kritérií:

- ❑ **Podmínky činnosti** – vhodnost uspořádání a vybavení prostředí vzhledem k realizovaným činnostem, možnost využívat další prostory mimo internát, spolupráce s dalšími volnočasovými subjekty
- ❑ **Organizace činnosti** – motivace, participace žáků na denním programu, respektování specifik práce na internátě, zohledňování potřeb jednotlivých žáků, využití času vyhrazeného pro činnost, zajištění bezpečnosti
- ❑ **Působení vychovatelů** – jednání s žáky, komunikace, navozování pozitivního klimu a tvůrčí atmosféry na internátě, pestrost nabízených činností, funkčnost denního režimu

Dále hodnotíme:

- ❑ Personální podmínky a další vzdělávání vychovatelů
- ❑ Stav materiálních podmínek
- ❑ Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

7. Materiální podmínky

Základní normou pro tuto oblast je vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb. o *hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých*, která stanovuje také vybavení internátu.

Požadavky na prostředí, ve kterém realizujeme výchovu a vzdělávání žáků, posuzujeme zejména z těchto hledisek:

- ❑ **Bezpečnost**
- ❑ **Snadné udržování pořádku a čistoty**
- ❑ **Řádné světelné podmínky**
- ❑ **Dostatek prostoru**
- ❑ **Přiměřený, udržovaný a věku odpovídající nábytek**
- ❑ **Kvalitní vybavení pro hygienickou obsluhu**

Z hlediska výše uvedených požadavků je nezbytné dokončit rekonstrukci sociálních zařízení a sprch na chlapeckém patře. Na pokojích je třeba vyměnit palandy, nebo je zrušit, zrušení však představuje snížení celkové kapacity o 5 lůžek. Dále je žádoucí postupně obnovit základní vybavení pokojů nábytkem (lůžka a skříně), včetně lůžkovin. Není zajištěn přístup pro osoby s omezenou schopností pohybu.

Žáci jsou ubytováni ve dvou a třílůžkových pokojích, které jsou standardně vybaveny vhodným nábytkem. Na každém patře je zřízena společenská místnost (studovna) a čajová kuchyňka. Pro přípravu na vyučování, kromě pokojů, mohou žáci využívat také PC učebnu s možností přístupu na internet zdarma. Výměna prádla je prováděna 1x za 14 dní. Celodenní stravování zajišťuje vlastní kuchyně s jídelnou.

7. Personální podmínky

Pedagogické působení na internátě zajišťují tři plně kvalifikovaní vychovatelé včetně VV. Dále zde pracují dva provozní pracovníci ve funkcích: uklízečka a údržbář. Uklízečka a údržbář pracují pro celou budovu, tj. i pro kuchyň a její zázemí.

Pracovní činnost vychovatelů se skládá z přímého výchovného působení v rozsahu 27-28 hodin týdně a z nepřímé výchovné činnosti, a to tak, aby bylo naplněno 40 hodin týdenního pracovního úvazku vychovatelů.

Hlavním úkolem vychovatelů je vychovávat a dále vzdělávat ubytované žáky mimo rámec školní výuky. Jejich pracovní náplň spočívá především v organizaci denního režimu na internátě, včetně provádění kontroly jeho dodržování. Jedná se především o zajištění přípravy a následné realizace konkrétních výchovných, vzdělávacích, zájmových, sportovních a dalších programů a činností, které přímo nebo nepřímo řídí, případně o jinou pomoc při řešení osobních problémů žáků. Nelze opomenout také vedení administrativy spojené s evidencí pedagogické činnosti a výsledků žáků.

Nejvhodnějším kvalifikačním požadavkem pro výkon činnosti vychovatelů je absolvování vysokoškolského studijního programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro vychovatele, nebo středním vzděláním s maturitní zkouškou, pokud je doplněno o vzdělání zaměřené na vychovatelství a speciální pedagogiku.

Povinností vychovatelů je dále se vzdělávat v akreditovaných kurzech a také samostudiem.

8. Ekonomické podmínky

Náklady na provoz internátu jsou kryty z části z dotací zřizovatele a z části z poplatků, kterými jednotliví žáci přispívají na ubytování a stravování.

Při zvyšující se finanční náročnosti provozu internátu a současném omezení prostředků na financování společných akcí je u některých sociálních skupin pravidelná úhrada těchto poplatků problematická.

9. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Současný výskyt úrazovosti, psychického a fyzického násilí ve školách a školských zařízeních, ale i v době volna, jakož i vzrůstající agresivita mladé generace, signalizuje potřebu systematického prosazování prevence a uplatňování zásad bezpečného a zdraví neohrožujícího chování. Jako nejúčinnější prevence se jeví opakovaně a soustavně seznamovat ubytované žáky s jednotlivými riziky a současně je učit správným návykům každodenního chování, a tím i přispívat k uvědomování si hodnoty nejen svého života a zdraví, ale i života a zdraví svých spolužáků.

Pro bezpečnost a ochranu zdraví našich žáků má mimořádný význam soustavný výkon dozoru nad jejich každodenními činnostmi. O zajištění náležitého dozoru rozhoduje ředitel školy.

Při nástupu na internát jsou žáci vždy poučeni o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech na internátě a zároveň jsou seznámeni s konkrétními pokyny, právními i ostatními předpisy k zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví. Součástí poučení jsou také zásady bezpečného chování a upozornění na možná rizika, se kterými se žáci mohou setkat při cestě do školy nebo při činnostech mimo internát. Dokladem o provedeném poučení je záznam, přílohou je osnova poučení.

Je třeba opakovaně diskutovat se žáky na téma zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví. Na těchto besedách by sami měli jmenovat rizika, se kterými se mohou na internátě, cestou do školy a případně při praxi setkat. Například: houpání na židli, běhání po chodbách, skákání, otevřená okna, špatná obuv, elektrické spotřebiče, kouření. V rámci této besedy mohou žáci řešit modelový příklad úrazu, hodnotit kdo za úraz může a jak se mu dalo předejít.

Naším cílem je eliminace úrazů na internátě, minimalizace výskytu SPJ, ale také příprava absolventů na vstup do pracovního procesu s postoji a způsoby chování, které si osvojili již na internátě.

Vzdělávací program nabývá účinnosti dnem 1. září 2013.

Zpracoval:
Bc. Ladislav Kopecký, VV

Schválil:
Mgr. Bc. Jana Férová, ředitel školy